ПОЛИТИКА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА И СУДИРОТ НА ИНТЕРЕСИ

1. Вовед

Со оваа Политика се уредуваат мерките и активностите за спречување на корупцијата и мерките и активностите за спречување на судирот на интереси при вршењето работи во Центарот за развој на Скопскиот плански регион.

2. Подрачје на примена

Центарот за развој на Скопскиот плански регион ги објавува потребните упатства и насоки во согласност со важечката регулатива и законските барања од областа на спречување на корупцијата и судирот на интереси.

Корупција е злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба за остварување на корист, директно или преку посредник, за себе или за друг.

Пасивна корупција е намерно делување на лицето, кое директно или преку посредник, бара или прима корист од каков било вид, за себе или за трето лице, или прифаќа ветување на ваква корист, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со своите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски и активна корупција, намерно делување на кое било лице кое директно или преку посредник, ветува или дава корист од каков било вид на службено лице, за него или за трето лице, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со неговите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски.

Судир на интереси е состојба во која лицето има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

3. Мерки и активности за спречување на корупцијата

3.1 Начела

Начело на законитост

Секој вработен е должен во вршењето на функцијата, јавното овластување и службената должност да постапува совесно, стручно, одговорно, чесно, ефикасно и непристрасно.

Секој вработен во извршувањето на јавните овластувања и должности е должно да ги почитува начелото на законитост, начелото на еднаквост, начелото на јавност, етичките норми и професионалните стандарди, без дискриминација или повластување на кој било со целосно почитување на јавниот интерес.

Секој вработен во вршењето на својата функција е должно да внимава на евентуален судир на интереси и при извршувањето на јавните овластувања и должности не смее да се раководи од лични, семејни, верски, партиски и етнички интереси, ниту од притисоци и ветувања од претпоставениот или од друго лице.

Начело на еднаквост

Секој има право на еднаков пристап кон вршењето на работи од јавен интерес.

Секој има право на слободно настапување на пазарот и на слободен натпревар, без страв дека може да биде жртва на монополско или дискриминаторско однесување.

Секој има право да спречи или пријави корупција или извршување, односно пропуштање на дејствие што претставува искористување на функцијата, јавните овластувања, службената должност или положба за да се нанесе штета на друг, без да трпи какви било последици.

Начело на јавност

Вршењето на власта, функцијата, јавните овластувања, службената должност и работите од јавен интерес се јавни и подложни на јавна контрола.

Никој не може да се повика на примена на закон или друг пропис со кој ќе се ограничи или исклучи јавноста за да се прикрие корупција или судир на интереси.

Начело на заштита и одговорност

Секој има право да пријави сомневање или сознание за корупција и да биде заштитен согласно со закон.

Секој, кој е оштетен со коруптивно дело има право да бара надоместок на штета и изгубена добивка, според принципите на солидарна одговорност од страна на сторителот на корупцијата, како и од правното лице во кое сторителот вршел функција или должност во времето на извршување на делото, кога коруптивното дело е утврдено со правосилна судска одлука.

3. 2 Забрана за вршење на други дејности

Вработениот може да остварува приходи од научни, наставни, културни, уметнички и спортски активности и приходи од авторски, патентни и слични права, интелектуална и индустриска сопственост, освен ако со закон не е поинаку определено.

3.3 Ограничување на вршење надзор

Лицата кои со службеното лице се блиски лица, за кои оправдано се смета дека постои интерес што ги поврзува со службеното лице, не можат да вршат супервизорски или контролен надзор врз неговата работа.

3.4 Забрана за злоупотреба на службени податоци

Вработениот не смее да ги користи информациите со кои располага во вршењето на функциите, јавните овластувања и службените должности за остварување корист или предност за себе или за друг.

Вработениот не смее да држи во тајност податоци што според Законот за спречување на корупција и судир на интереси мораат да бидат објавени или да бара пристап кон податоци за кои знае дека не е овластен да ги добие или да се однесува несовесно кон чувањето на податоците што претставуваат тајна согласно со закон.

3.5 Ограничувања во соработката со правни лица

Вработениот не може да воспостави деловни односи со правно лице, кое е во негова сопственост или во сопственост на член на неговото семејство или во кое тој или член на неговото семејство поседува акции или удели или кое го основал тој или член на неговото семејство или во кое одговорното лице е член на неговото семејство. Ако вработениот постапи спротивно на ова на склучениот договор се применуваат одредбите за ништовност на договорот од Законот за облигационите односи.

3.6 Економично користење на државни средства

Секој вработен е должен да ги чува државните средства што му се доверени и со нив да располага на најекономичен начин и за однапред определените намени. Забрането е средствата да се користат за приватни цели или да се даваат на друг на користење.

3.7 Забрана за влијание врз постапките за јавни набавки

Вработениот не смее да врши незаконско влијание во постапка за јавна набавка.

3.8 Забрана за примање на подароци

Вработените не смеат да бараат и примаат подароци, директно или индиректно.

Вработениот не смее да прима подароци, освен во случаите, во износ и на начин утврдени со законската регулатива од јавниот сектор

3.9 Спонзорства и донации

Вработените не смеат да му пристапат на било кој бизнис со кој имаат контакти преку нивните службени должности со барање за спонзорство или помош за некој клуб, добротворна организација, асоцијација, синдикат или друга организација.

3.10 Незаконити барања на претпоставен

Вработениот од кој неговиот претпоставен или друго раководно лице бара во вршењето на службата да постапи спротивно на Уставот, закон или друг пропис, е должно за тоа да му укаже на оној кој ја издал наредбата.

Доколку и по усното укажување, непосредно претпоставениот или друго раководно лице, ја повтори наредбата вработениот веднаш за тоа писмено ќе го извести непосредно повисокиот претпоставен од оној кој ја издал наредбата. По писменото укажување, вработениот е ослободен од обврската за незаконито вршење на службено дејствие и не може за тој да биде повикан на одговорност, ниту да трпи последици.

Вработениот, кој постапил согласно со должноста за укажување има право на заштита, согласно законската регулатива.

3.11 Непријавување на казниво дело

Вработениот е должен да го пријави секое казниво дело поврзано со корупција, како и секоја повреда на одредбите од законската регулатива, за кои дознал во вршењето на својата должност.

3.12 Забрана за вршење влијание врз друг

Вработениот не смее да ја користи својата положба вршејќи влијание врз друго лице во државен орган, јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице, за тоа да донесе или не донесе определена одлука, да стори нешто, да пропушти или да трпи, заради остварување корист.

3.13 Вршење дискрециони овластувања

Во вршењето дискрециони овластувања секој вработен е должен одлуките да ги донесува совесно, водејќи сметка за сите факти и околности на конкретниот случај и за начелото на законитост и справедливост.

3.14 Понуда на поткуп

Вработениот на кој му е понуден поткуп, е должен да преземе мерки за идентификација на понудувачот и да го пријави на надлежен орган.

3.15 Постапка во случај на обвинение за корупција
Вработениот, кој е правосилно осуден за коруптивно дело без одлагање го известува својот претпоставен.

3.16 Ништовност на правни акти
Правните акти што се резултат на корупција или судир на интереси или се донесени, односно склучени заради корупција, односно во состојба на судир на интереси се ништовни.

3.17 Злоупотреба во вршењето работи од јавен интерес
Лице што врши работи од јавен интерес не смее да ја злоупотреби својата положба за остварување на корист.

3.18 Средства за јавно информирање
Се забранува каква било присилба, спречување или влијание на друг начин врз средствата за јавно информирање да објавуваат или да не објавуваат информации за случаи на корупција и судир на интереси.

Секој којшто објавува информација за корумпираност на друг, е должен да ја почитува претпоставената невиност и принципите на вистинито, објективно и непристрасно информирање, како и други принципи на кодексот на професионалната етика.

Никој не може да користи средство за јавно информирање за лажно обвинување на друг за корупција.

4. Мерки и активности за спречување на судирот на интереси

4.1 Постапување во случај на постоење судир на интереси

Вработениот во своето работење, е должен да внимава на потенцијален судир на интереси и да преземе мерки за негово одбегнување.

Во случај на сомневање за постоење судир на интереси, вработениот е должен да ги преземе сите неопходни мерки за да го спречи влијанието на неговиот приватен интерес или приватниот интерес на друго лице врз извршувањето на неговите овластувања и должности и за тоа да го извести својот претпоставен.

4.2 Пријавување на состојба на судир на интереси

Ако вработениот учествува во расправа на орган или тело во кое се одлучува за работи за кои тој или блиско лице има приватен интерес, вработениот е должен да го пријави

постоењето на приватниот интерес и да се изземе пред расправата и одлучувањето, а најдоцна пред почетокот на одлучувањето.

Прикривањето на постоење приватен интерес од страна на вработениот претставува повреда на должноста и основа за покренување постапка за утврдување на одговорност и изрекување на мерки согласно законската регулатива.

Кога вработениот ќе дознае за околности што укажуваат на постоење на судир на интереси или на потенцијален судир на интереси е должен веднаш да побара да биде изземен и да запре со своето постапување.

5. Пријавување на злоупотреби - постапка пред Државната комисија за утврдување судир на интереси

Во случај кога постои сомневање за постоење на судир на интереси, Државната комисија поведува постапка за утврдување постоење судир на интереси.
Постапката за утврдување постоење судир на интереси се поведува: по службена должност, по барање на службено лице, по пријава на друго лице, по барање на Центарот за развој на Скопскиот плански регион каде вработениот врши службени должности и по анонимна пријава.

Државната комисија заради утврдување на фактичката состојба во случајот прибира документи, податоци и информации од физички и правни лица, како и од вработениот.

Државната комисија е должна да донесе одлука за постоење или непостоење на судир на интереси во рок од 30 дена по произнесувањето на субјектите, односно по проверка на наводите.

Ако Државната комисија констатира постоење на судир на интереси, е должна за тоа да го извести вработениот и да побара од него во рок од 15 дена од доставување на одлуката да го отстрани судирот на интереси.

Ако службеното лице не постапи по барањето и за тоа не ја извести Државната комисија во утврдениот рок, Државната комисија без одлагање за тоа го известува надлежниот орган со барање да се поведе дисциплинска постапка или со иницијатива за разрешување/престанок на вршењето на службените дејности.

Органот до кој е доставена иницијативата за покренување дисциплинска постапка, односно постапка за разрешување, е должен по истата да донесе одлука најдоцна во рок од 60 дена од денот на доставување на иницијативата.

Податоците за вработениот до кои Државната комисија дошла во вршењето на работите од своја надлежност можат да им се даваат на увид на судовите, инспекциските органи и другите надлежни државни органи, со тоа што податоците не смее да се злоупотребуваат за дискриминирање или омаловажување на службеното лице или јавно да се објавуваат како да се податоци што ги утврдил судот или друг надлежен орган.

6. Заштита на личните податоци

Личните податоци кои се собираат во примената на Законот за спречување на корупција и судир на интереси се обработуваат и чуваат правично и соодветно за конкретни и јасни цели утврдени во одредбите од овој закон.

Личните податоци се чуваат во форма што овозможува идентификација на субјектот на лични податоци.

Личните податоци се чуваат не подолго од што е потребно да се исполнат целите поради кои податоците се собрани за натамошна обработка согласно со одредбите од овој закон.

7. Заклучок

Во контекст на спречување на вистински или потенцијални случаи на појава на корупција и/или судир на интереси, Центарот за развој на Скопскиот плански регион усвојува правила што се раководат од транспарентност и се засноваат на објективни критериуми и спроведува механизми и системи за контрола со цел превенција и справување со загуби.

Центарот за развој на Скопскиот плански регион на клиентите на јасен начин им ја открива општата природа на судирот на интереси и неговите причини, пред да се впушти во обезбедување инвестиции и давање помошни услуги.

Секој вработен на Центарот за развој на Скопскиот плански регион се обврзува дека ќе ја почитува и соодветно ќе ја применува оваа Политика, како и Кодексот на етика во рамките на Центарот.

Сите вработени, без оглед на нивото и/или позицијата или формата на услуга која ја нудат, преземаат одговорност да спречат дејствија, кои можеби не се во согласност со посветеноста на Центарот за развој на Скопскиот плански регион на Политиката за спречување на корупцијата и судирот на интереси.

8. Имплементација и ревидирање на Политиката за спречување на корупцијата и судирот на интереси

Политиката за спречување на корупцијата и судирот на интереси проактивно ќе се преиспитува и постојано ажурира со одобрување од страна на Советот за развој на Скопскиот плански регион.

Политиката за спречување на корупцијата и судирот на интереси може да се ревидира во случај:

- да се воведат нови правила и принципи и/или значителни промени во легислативната и регулаторната рамка со која се уредува областа на корупција и судир на интереси
- да се усвојат нови меѓународни најдобри практики поврзани со областа на корупција и судир на интереси

Центарот за развој на Скопскиот плански регион ќе обезбеди соодветни и погодни ресурси за спроведување на овие политики и насоки и се обврзува на навремено информирање и објавување пред вработените и засегнатите страни.

Оваа Политика и сите поврзани постапки и стратегии се целосно поддржани од највисокото раководство и е одобрена од Советот за развој на Скопскиот плански регион.

Скопје, 14.12.2020 година

Центар за развој на
Скопски плански регион,
Раководител
М-р Љупчо-Кец Мицковски,

(потпис)